Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: ---

Cim: ---

Forrás: Kalocsa és Vidéke

Kalocsa (Hely) | 1958. 7. 5 (Idő) | (Köt. v. fűz.) | (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 92

Hely Semmelweis Ignác

Idő „1958"

Semmelweis élete és munkássága

Születésének 140. évfordulójára

Semmelweis Ignác Fülöp, »az anyák megmentője« 1818-ban született Budán. Apja jómódú szatócs, aki a felserdült fiút Bécsben a jogi fakultásra íratja be, mert szeretné, ha gyermeke egy fokkal magasabbra kerülne a társadalmi létrán, mint apja.

A fiatal Semmelweis nem találja meg életcélját a jogtudományok elsajátításában. Szűk baráti körének egyik orvostanhallgató tagja elviszi egy előadásra az orvosi egyetemre, ahol Semmelweis egy boncolást lát. Életének ez a véletlen epizódja alapvető változáshoz vezet. Úgy látja, hogy alkotnivágyását az orvosi diploma megszerzése fogja biztosítani, azonnal átiratkozik az orvosi fakultásra. Új foglalkozása lehetőséget nyújt arra, hogy munkájával az egész emberiséget szolgálhatja. Egyetemi tanulmányait Budán és Bécsben végzi. 1844 július 1-én kapja kézhez »szülészmesteri« diplomáját.

Ez időben a kor egyik legnagyobb szülészeti osztálya működik. Az I-es szülészeti osztályon folyik az orvosképzés, a II-es osztályon a bábaképzés. Semmelweis az I-es osztályon kap alkalmazást, mint tanársegéd. Klein professzor, az osztály vezetője, maradi, rosszul képzett szakember. Az I-es számú osztályon Semmelweis munkábalépésekor, óriási a gyermekágyi lázban elhalt fiatal anyák száma. Ötszörannyi fiatal anya veszti életét gyermekágyi láz miatt az I. számú osztályon, mint a II. számún. Az óriási anyai halálozás a hatóságokat teljesen hidegen hagyja. A jómódúak feleségei otthonukban szülnek, s ott nem arat rendeket a halál. Semmelweis kétségbeesett küzdelmet kezd a fiatal, szegénysorsú anyák megmentéséért.

Korának rosszulképzett, rövidlátó vezető orvosai misztikus okokkal magyarázzák a magas halandóságot, de a forradalmi szellemű Semmelweis ezeket a magyarázatokat nem fogadja el. Hihetetlen energiával tanul, dolgozik és kutat. Feldolgozza a két intézet húszéves anyagát és megdöbbenve veszi észre, hogy a magas anyai halandóság attól az időponttól állandósult, mikor egy császári rendelkezés az intézetet két részre osztotta s az I-es számút az orvosképzés, a II-es számút pedig a bábaképzésre állította be. Azonnal meglátja, hogy a két intézet működésében fennálló különbség fogja rávezetni a megoldásra.

Így is történt. Az I-es számú intézet orvostanhallgatói boncolást végeztek, s utána végigvizsgálták a szülőnőket. A bábajelöltek nem vettek részt a boncolásokon. Azonnal elrendeli, hogy a szülőnők vizsgálata előtt kezet kell mosni. Észreveszi, hogy a kézmosással nem tűnik el a kezekről a bűzös szag, ezért olyan szert keres, ami a kézről a hullaszagot is eltünteti. Ezt meg is találja a klóros vízben. Az anyai halálozás már erre is lényegesen csökkent. Kétízben megfigyeli, hogy egy rákos fekélyben szenvedő és egy amputált kezű anya körzetében — akinek üszkösödött a megmaradt csonkja — sok anya kapott gyermekágyi lázat. Ekkor mondja ki, hogy a gyermekágyi láz oka a fertőzés, amelyet rothadó anyagokról visznek át a szülőanyákra, vagy közvetlen, vagy közvetett úton.

Korszakalkotó felfedezésében nagy szerepet játszott, hogy barátja, Kolletschka, a törvényszéki orvostan kiváló fiatal professzora, boncolás közben egyik ujján megsérült, sebe elüszkösödött és sepsisben elpusztult. Boncolete, amelyet Semmelweis gondosan áttanulmányozott, teljesen megegyezett a gyermekágyi lázban elhalt anyák boncleletével. Így világosodott meg előtte az összefüggés. A boncolást végző orvosok és medikusok kezükkel fertőzik meg a szülőanyákat.

Lelkiismeretfurdalásai közepette fedi fel az egész világ előtt, hogy se szeri, se száma azoknak az anyáknak, akik az ő vizsgálatai miatt lelték korai halálukat s felhívta kortársai figyelmét, hogyan lehetne elkerülni a fertőzés átvitelét. Kortársainak válasza elutasító. Nem ismerik Semmelweis korszakalkotó felfedezésében az igazságot, sőt ahol lehet, gáncsolják Semmelweis tanainak elterjedését. Éveken át sikerül Semmelweist visszaszorítaniuk. Ebben lényeges szerepet játszott forradalmi tevékenysége, amellyel szívvel-lélekkel támogatta a magyar szaabdságharcot.

1949-ben, a szabadságharc után, Klein professzor lehetetlenné teszi Semmelweis további bécsi működését, hivatkozással forradalmi tevékenységére. 1850 májusában a bécsi Orvosegyesületben történelmi nevezetességű előadást tart. Előadását s az ezt követő vitát hatalmas siker kíséri. Ennek ellenére Klein professzornak sikerült rávennie a hatóságokat, hogy a »vadmagyar« Semmelweist gátolják meg előadásában. 1850 októberében tudomásul veszi magántanári kinevezését és hazautazik Pestre. Itt a Rókus-kórház fizetésnélküli, tiszteletbeli főorvosa lesz. 1855-ben, nagy huzavona után kapja meg Pesten a megürült szülészeti tanszéket. Élete ezután is csupa küzdelem. 1860-ban éri az az öröm, hogy a Pétervári Bábaképző Intézet elfogadja tanait és közli, hogy tanai a fiatal orvosgeneráció körében nagy sikeret arattak és sok követőre találtak.

Küzdelmes élete aláássa idegrendszerét. 1865 júliusában következik be a katasztrófa, amikor tanártársai a döblini tébolydába szállítják. Elszállítása előtt pár nappal végzett műtétje kapcsán megsérült a jobb középső ujja, s hogy teljes legyen tragédiája, a megsérülésből sepsist kapott. S az az ember, aki egész életén át a sepsis fellépése ellen küzdött, 1865. augusztus 13-án, sepsis tünetei közt halt meg.

Életének munkássága, korszakalkotó felfedezése, amelyet még abban a korban tett, amikor a baktériumok ismeretlenek voltak, azóta is sok százezer anyának mentette meg életét.

Őrizzük örökké emlékét!